

ANALIZA KORELACJI WYDATKÓW NA KULTURĘ Z BUDŻETU GMIN ORAZ WYKSZTAŁCENIA RADNYCH

Celem poniższej analizy jest odpowiedź na pytanie: czy wykształcenie radnych wpływa na to, ile pieniędzy z budżetu gmin jest przeznaczanych na kulturę. Z danych pochodzących z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, zostały stworzone następujące wskaźniki wydatków na kulturę uwzględniające lata 2011 i 2012:

- wydatki na kulturę w przeliczeniu na mieszkańca gminy;
- procent budżetu gminy przeznaczony na kulturę;
- wzrost wydatków na kulturę w porównaniu z rokiem poprzednim;

Korelatami powyższych wskaźników było wykształcenie radnych gmin uwzględniające 5 poziomów: wyższe, policealne, średnie, zasadnicze zawodowe, podstawowe i gimnazjalne.

METODA OBLICZANIA WSKAŹNIKÓW

- 1) Wydatki na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy – suma wydatków na kulturę pochodzącą z budżetu gminy (wyrażona w złotych) została podzielona przez liczbę mieszkańców danej jednostki terytorialnej.
- 2) Procent budżetu gminy przeznaczony na kulturę – suma wydatków na kulturę pochodząca z budżetu gminy została podzielona przez całą kwotę budżetu jaką dysponowała gmina w danym roku i pomnożona przez 100.
- 3) Wzrost wydatków na kulturę w porównaniu z rokiem poprzednim – od sumy wydatków na kulturę pochodzącej z budżetu gminy w 2011 roku odjęto analogiczny wskaźnik dla roku 2012.
- 4) Wykształcenie radnych – dla każdego z pięciu poziomów zmiennej utworzono odpowiedni wskaźnik będący procentem radnych z danym wykształceniem zasiadających w radzie gminy. Ponadto, zsumowano liczbę osób z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym ze względu na przejrzystość wyników analiz oraz nieliczną reprezentację osób z tymi poziomami wykształcenia.

WYNIKI ANALIZ

1) WYDATKI NA KULTURĘ W PRZELICZENIU NA MIESZKAŃCA GMINY A WYKSZTAŁCENIE RADNYCH

Przeprowadzona dla lat 2011 i 2012 analiza wydatków na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy oraz wykształcenia radnych mierzone na pięciu poziomach wykazała istotne dodatnie korelacje procentu radnych posiadających wykształcenie wyższe oraz odwrotny związek analizowanej zmiennej z procentem radnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Otrzymane wyniki potwierdzają zdroworozsądkową, zakładaną przez nas hipotezę, zarówno w jej sformułowaniu pozytywnym:

IM WIĘCEJ RADNYCH W DANEJ GMINIE POSIADA WYKSZTAŁCENIE WYŻSZE, TYM WIĘCEJ PIENIĘDZY Z BUDŻETU GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA ZOSTAJE PRZEZNACZONYCH NA KULTURĘ;

jak i negatywnym:

IM WIĘCEJ RADNYCH W DANEJ GMINIE LEGITYMUJE SIĘ WYKSZTAŁCENIEM ZASADNICZYM ZAWODOWYM TYM MNIEJSZE KWOTY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA PRZEZNACZANE SĄ NA WYDATKI ZWIĄZANE Z KULTURĄ.

Analizy dla roku 2012 ujawniły ponadto - podobną do powyższej - zależność przy uwzględnieniu procentu radnych z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym. Dokładne statystyki uzyskane w wyniku przeprowadzenia analiz korelacji, przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1 Korelacja związku wydatków na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca i wykształcenia radnych gminy w 2011 roku.

Miara	Poziom wykształcenia				
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe i gimnazjalne
Korelacja Pearsona	0,112	0,019	- 0,025	- 0,116	- 0,037
Istotność (dwustronna)	0,000	-	-	0,000	-

Źródło: obliczenia własne – PM.

Tabela 2 Korelacja związku wydatków na kulturę w przeliczeniu na 1 mieszkańca i wykształcenia radnych gminy w 2012 roku.

Miara	Poziom wykształcenia				
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe i gimnazjalne
Korelacja Pearsona	0,116	0,007	- 0,035	- 0,100	- 0,056
Istotność (dwustronna)	0,000	-	-	0,000	0,005

Źródło: obliczenia własne – PM.

2) PROCENT BUDŻETU PRZEZNACZONY NA KULTURĘ A WYKSZTAŁCENIE RADNYCH

Analizy przeprowadzone dla kolejnego z przewidywanych korelatów wykształcenia radnych wykazały istnienie analogicznych związków do tych, które dotyczyły wydatków na kulturę w przeliczeniu na mieszkańca gminy. Zaobserwowano istnienie dodatniej korelacji między procentem radnych z wykształceniem wyższym oraz procentem budżetu przeznaczanego na kulturę w latach 2011 – 2012. Ponadto, wystąpił również odwrotny związek procentu radnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz, wyłącznie w roku 2012, procentu radnych z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym z analizowanym wskaźnikiem wydatków na kulturę. Dokładne statystyki zaobserwowanych korelacji prezentują tabele 3 i 4.

Tabela 3. Wyniki analiz korelacji związku procentu wydatków przeznaczonych na kulturę i wykształcenia radnych gminy w 2011 roku.

Miara	Poziom wykształcenia				
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe gimnazjalne
Korelacja Pearsona	0,123	0,020	- 0,003	- 0,135	- 0,080
Istotność (dwustronna)	0,000	-	-	0,000	0,000

Źródło: obliczenia własne – PM.

Tabela 4. Wyniki analiz korelacji związku procentu wydatków przeznaczonych na kulturę i wykształcenia radnych gminy w 2012 roku.

Miara	Poziom wykształcenia				
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe gimnazjalne
Korelacja Pearsona	0,117	0,011	- 0,008	- 0,113	- 0,095
Istotność (dwustronna)	0,000	-		0,000	0,000

Źródło: obliczenia własne – PM

3) WZROST WYDATKÓW NA KULTURĘ W PRZELICZENIU NA 1MIESZKAŃCA A WYKSZTAŁCENIE RADNYCH

Ostatnim krokiem obliczeń było sprawdzenie, czy w latach 2011-2012 zaistniał związek między wzrostem wydatków na kulturę oraz wykształceniem radnych. Wykonane analizy nie ujawniły żadnej istotnej statystycznie korelacji między uwzględnionymi zmiennymi. Oznacza to, że coroczne zwiększanie wydatków na kulturę nie jest związane z poziomem wykształcenia radnych – por.: tabela 5.

Tabela 5 Wzrost wydatków na kulturę z budżetów gmin w latach 2011-2012 a wykształcenie radnych.

Miara	Poziom wykształcenia				
	Wyższe	Policealne	Średnie	Zasadnicze zawodowe	Podstawowe gimnazjalne
Korelacja Pearsona	0 ,006	- 0 ,015	- 0 ,012	0 ,017	- 0 ,022
Istotność (dwustronna)	-	-	-	-	-

Źródło: obliczenia własne – PM

4) INTERPRETACJA WYNIKÓW

Wyniki przedstawione powyżej tylko pozornie są banalne, a hipoteza niewarta sprawdzenia, bowiem konkurencyjną hipotezą – jak się okazało nazbyt optymistyczną - było, iż to radni ze średnim i półwyższym wykształceniem będą przede wszystkim dążyli do awansu kulturalnego swoich gmin i społeczności poprzez inwestowanie w ich rozwój kulturalny. Po sprawdzeniu okazuje się jednak, iż w dalszym ciągu to od lokalnych elit władzy zależy poziom kulturalny społeczności lokalnych mierzony poziomem wydatków na kulturę. Z tego punktu widzenia warto śledzić trend opisujący wzrost tych wydatków z roku na rok

– na razie korelacje z wykształceniem się tu nie pojawiły. Jak zwykle pojedyncze wyniki budzą jeszcze więcej pytań –np.: czy oznacza to jednak, że radni zainteresowani kulturą mają zbyt małą *siłę przebicia* w organach władzy samorządowej? Czy też, że nie mają wsparcia w społecznościach lokalnych, w tym w ich warstwie instytucjonalnej? A może uważają, że wypełniają dobrze swoje obowiązki wobec kultury, zaś inne potrzeby gmin są ważniejsze?

Por. też: raport Piotra Adamiaka, Zofii Dworakowskiej, Jana Herbsta i Jadwigi Przewłockiej

[„Współpraca w obszarze kultury – samorządy, publiczne instytucje kultury, organizacje pozarządowe, 2013”](#).